

Bemærkninger til nogle Steder i Versene i Heimskringla.

Af

Dr. J. Thorkelsson.

(Meddelte i Mødet d. 18. April 1884.)

Som bekjendt, haves der tre Hovedudgaver af Snorre Sturlassons Heimskringla. 1. Peringskjölds Udgave, trykt i Stockholm 1697, 2 Bind i Folio, med svensk og latinsk Oversættelse, i typografisk Henseende fortræffelig udstyret. Texten er bearbejdet og paa Svensk oversat af Islænderen Guðmundr Ólafsson. Hans svenske Oversættelse har Peringskjöld rettet og selv tilføjet den latinske. 2. Den store kjøbenhavnske Udgave, 3 Bind i Folio, trykte i Kjøbenhavn 1777, 1778, 1787. De to første Bind ere udgivne af Nordmanden Gerhard Schöning, det tredje af Islænderen Skule Thordsson Thorlacius. Heimskringlas Text er bearbejdet af en Islænder, Oddr Jónsson, som i Aaret 1778 blev Præst til Sólheimar og Mýrdal i Skaftafell Syssel og døde den 8de Januar 1814¹⁾. Versene i Heimskringla ere bearbejdede, oversatte og fortolkede af Islænderne Gunnar Pálsson og Jón Ólafsson fra Svefnø og tilsidst i 6te Bind af Heimskringla, Kbh. 1826, bragte i prosaisk Orden, oversatte paa Latin

¹⁾ Ifølge Fortegnelse over Præster i Skalholtstift efter Reformationen ved Biskop Hannes Finsen, fortsat og forøget med biografiske Notitser af den bekjendte Autodidakt Daði Nielsson, traadte Oddr Jónsson, efter at være bleven Student (dimitteret fra Skalholt 1752), i Vicelovmand Eggert Ólafssons Tjeneste og renskrev de fleste af hans Afhandlinger; opholdt sig senere længe udenlands (i Danmark?) og blev Præst efter at være kommen tilbage til Island.

og forklarede af Finn Magnusen. 3. Den sidste Udgave af Hkr. er besørget af C. R. Unger og trykt i Kristiania 1868. Versene i denne Udgave har Sophus Bugge gennemgaaet og redigeret i Forening med Udgifveren.

De fleste af Versene i Heimskringla findes ogsaa i Fornmanna sögur, og for saa vidt som de forekomme her, ere de af S. Egilsson oversatte paa Latin, konstruerede og forklarede i den latinske Oversættelse af Fornmanna sögur, Scripta historica Islandorum. Desuden ere Versene i Fornmanna sögur prosaisk ordnede og kortelig forklarede paa Islandsk af S. Egilsson i 12te Bind af Fms., Kbh. 1837, S. 25—257.

Mange eller de fleste af de i Heimskringla forekommende Vers findes endvidere i mange andre Bearbejdelser af de norske Kongesagaer, nemlig: 1. Morkinskinna ved C. R. Unger, Kristiania 1867. — 2. Fagrskinna ved P. A. Munch og C. R. Unger, Kristiania 1847. Versene ere her prosaisk ordnede. — 3. Saga Ólafs konungs ens helga ved P. A. Munch og C. R. Unger, Kristiania 1853. Versene ere konstruerede og oversatte. — 4. Ólafs saga hins helga ved R. Keyser og C. R. Unger, Kristiania 1849. — 5. Saga Ólafs konungs Tryggvasunar ved P. A. Munch, Kristiania 1853. — 6. Codex Frisianus ved C. R. Unger, Kristiania 1871. — 7. Flateyjarbók ved G. Vigfusson og C. R. Unger, 3 Bind, Kristiania 1860, 62, 68. Alle disse Udgaver har jeg haft ved Haanden og jævnført deres Text med Heimskringlas. Jeg har betegnet dem ved følgende Forkortninger: C. F. = Codex Frisianus, Fb. = Flateyjarbók, Fms. = Fornmanna sögur, Fsk. = Fagrskinna, Hkr. = Heimskr. 1868, K. = den kjøbenhavnske Udg. af Heimskr., M. = Morkinskinna, Óh. = Ólafs saga ens helga 1853, Óhm. = Ólafs saga hins helga 1849, P. = den peringskjöldske Udgave af Heimskringla.

Af det ovenanførte fremgaar, at der er leveret Bidrag til Forstaaelsen af Versene i Hkr. fra flere forskjellige Sider og af mange Videnskabsmænd; men jeg maa endnu tilføje, at en stor Mængde Steder i Versene i Heimskringla ere rettede og for-

klarede af K. Gislason i hans mange sproglige Afhandlinger, som findes trykte i Annaler for nordisk Oldkyndighed, Aarbøger for nordisk Oldkyndighed, i det kongelige danske Videnskabernes Selskabs Skrifter, eller udgivne som Universitetsprogrammer. Som de vigtigste af saadanne Afhandlinger og for saa vidt de indeholde Bidrag til Forstaaelsen af Versene i Heimskringla, skal jeg tillade mig at nævne: 1. Om Mandsnavnet «Ólaf» i dets ældre islandske Former, AnO. 1860, 331—335. 2. **ia** eller **ja** i Oldislandsk, AnO. 1863, 394—414. 3. Strøbemærkninger til oldnordiske Digte, Aarbøger f. n. Oldk. 1866, 188—197. 4. Forandringer af Qvantitet i Oldnordisk-Islandsk, Aarb. f. n. Oldk. 1866, 242—305. 5. En Halvstrophe af Hallvarðr Háreksblesi fortolket, Aarb. f. n. Oldk. 1868, 359—365. 6. Ægir og Ægir, Aarb. f. n. Oldk. 1876, 313—330. 7. Et Par Bemærkninger til et Vers af Arnórr jarlaskáld, Aarb. f. n. Oldk. 1879, 154—60. 8. Bemærkninger til nogle Steder i Skáldskaparmál, Aarb. f. n. Oldk. 1879, 185—202. 9. Om Helrim i første og tredje Linie af regelmæssigt 'dróttkvætt' og 'hrynhenda', Kbh. 1877. 10. **Njáll** eller **Njáll**, Njála 2, 1—334. De to sidst anførte Skrifter ere af stor Vigtighed med Hensyn til de gamle Digtes Form og metriske Beskaffenhed. Gislason har nemlig bevist i Skriftet Nr. 9, at Forlinjen i regelmæssig dróttkvæðr háttur i Regelen skal være halvrimet, men kan være og ofte er helrimet, **hvorimod det er en ufravigelig Lov, at Baglinjeu skal være helrimet.** I Skriftet Nr. 10 har den samme Forfatter paavist, at der aldrig kan være mindre end 6 Stavelser i en Verslinje i regelmæssig dróttkvæðr háttur, og har rettet en Mængde Steder, hvor Stavelserne tilsyneladende ere kun 5.

I den nyeste Tid er der endvidere gjort mange nye Iagttagelser med Hensyn til de oldnorske og oldislandske Digtes metriske Beskaffenhed. Saaledes har E. Jessen i Aaret 1863 gjort den Opdagelse, at næstsidste Stavelse altid er lang i regelmæssig dróttkvæðr háttur og i hrynhendr háttur. Denne prosodiske Lov er overholdt i islandske Digte lige til Slutningen

af 14de Aarhundrede. Afvigelse derfra synes ikke at findes førend i Begyndelsen af 15de Aarhundrede. I Beretningen om Forhandlingerne paa det første nordiske Filologmøde, Kbh. 1879 findes der S. 140—147 overordentlig vigtige Bemærkninger af Sophus Bugge angaaende Kvantiteten i den oldnorske og oldislandske Poesi. Af Skrifter, som gaa i samme Retning, kunne endvidere følgende nævnes: Eduard Sievers, Beiträge zur Skaldenmetrik, tre særdeles fortjenstfulde Afhandlinger, trykte i Paul-Braune's Beiträge zur Geschichte der deutschen Sprache und Literatur, Bd. V, VI og VIII; Th. Möbius, Málsháttakvæði, Halle 1873. Islendinga drápa Hauks Valdísarsonar, Kiel 1874. Háttatal Snorra Sturlusonar, I. Halle 1879. II. Halle 1881. Ved disse Skrifter har Möbius ydet vigtige Bidrag til Kundskaben om de forskjellige Versarter, Stevet o. s. v.

Alle de ved ovennævnte Skrifter vundne Resultater maa have for Öje ved Bearbejdelsen af de gamle Digtets Text og deres Fortolkning.

Efter disse indledende Bemærkninger gaar jeg over til selve Digtene i Heimskringla, men skal i Forvejen gjøre den Bemærkning, at der findes en Mængde Steder i disse Digte, om hvis Integritet og Fortolkning jeg nærer en stærk Tvivl, men som jeg forbigaar, da jeg ikke kan sætte noget bedre i Stedet for det overleverede.

Hkr. 60, 25-28.

Horuklofi: Grennir þröng at gunni
 gunnmás fyrir haf sunnan
 sá var gramr ok gumnum
 geðvörðr und sik jörðu.

I Stedet for geðvörðr har P. 1, 91 goþ varþur (= godvarðr), som altsaa er Kringlas Læsemaade. Samme Læsemaade (góðvarðr) har Jöfraskinna ifølge K. 1, 92. Jeg antager, at denne Læsemaade er den rigtige. Ordet godvarðr er sammen-

sat af goð, n., Gud, og varðr, partic. præteriti af Verbet verja, forsvare, beskytte; goðvarðr betyder altsaa beskyttet af Guderne.

Ordfølgen: Gunnmás grennir þröng jarðu ok gumn-um und sik at gunni fyrir sunnan haf. Sá gramr var goðvarðr: Kampmaagens (Ravnens) Mætter underkastede sig Land og Folk i Kampen syd for Havet. Den Konge var beskyttet af Guderne.

Med goðvarðr kan sammenlignes ávarðr goðunum, beskyttet af Guderne, Guderne kjær, i Gísla s. Súrssonar 32,3: ok gátu menn þess til, at hann munde Frey svo ávarðr fyrir blótin, at hann munde ekki vilja, at frère á mille þeirra. Side 116,15 staa þekkr, kjær, for ávarðr. Forn. Suðrl. 171,62: Enn nu var hann suo aavarðr gudi, ath einglar guds höfðo kent honum psaltara. Íslenzk Æventýri, Halle 1882, VIII 32: guði ávarðr ok helgaðr.

Hkr. 66,3-4b.

Hildir: **Muna** við hilmis hjarðir
 høgr, ef hann renn til skógar.

Forlinjen mangler her Rim; i Baglinjen er Halvrim for Helrim. Hvis man læser **verðr** i Stedet for **mun**, faar man Halvrim: **verðr**, **hjarð**. For høgr har P. 1,100 hógur (= hógr), K. 1,101 hógr, som uden Tvivl er Kringlas Læsemaade og vistnok den rigtige. Ved at optage disse to Læsemaader faar man en halvrimet og en helrimet Verslinje:

Verðra við hilmis hjarðir
hógr, ef hann renn til skógar.

I den første Halvstrofes fjerde Linje har maaske oprindelig staaet stellir for stillir. Rimene bell-, stell-

Hkr. 89,3-6b.

Guthormr sindri: Þann er áðr frá Írum
 iðvandr um kom skíðum

salbrigðandi Svegðis
svanvangs liði þangat.

Her mangler Stavelserim i første Verslinje. Bagrimet maa være **ír-**. Fejlen synes at ligge i **áðr.** I Stedet for dette Ord synes der oprindelig at have staaet Adverbiet **ár** = för, tidligere. For **iðvandr** bör skrives **iðvandr**. Rimene ere **ið-**, **skið-**.

Hkr. 102, 3-4a.

Guthomr sindri: **Hræddr** fór hjörva raddar
herr fyrir **málma** þverri.

K. 6, 25 konstruerer: **hræddr** hjörva raddar, men en saadan Ordfølge kan næppe være rigtig, da **hræddr** ellers ikke styrer Genitiv. S. Eg. (Fms. 12, 28) forbinder **hjörva raddar** med **herr**; **hjörva raddar herr** = **striðs herr**, jfr. Lex. Poët. 667b. Men **hjörva raddar** synes her at være aldeles overflødigt, da **herr** alene, uden nogen nærmere Bestemmelse, betyder Krigshær el. Krigere. Jeg foreslaar derfor at læse **mána** for **málma**.

Ordfølgen: **Herr** fór **hræddr** fyrir **hjörva raddar**
mána þverri: Hæren flygtede forfærdet for Sværdlydens Maanes (Skjoldets) Formindsker.

Hkr. 103, 17-20b.

Eyvindr skáldaspillir: Heldr er vant en ek vilda
veg þinn konungr segja
fám til fornra vápna
fljótt hersögu dróttni.

I den tredje Verslinje mangler Stavelserim. Man erholder taalelige Halvrim, hvis man med P. 1, 156 og K. 1, 154 læser farom for **fám** og lader Ordene fornra og vápna bytte Plads. Verslinjen bliver da: '**farom** til vápna **fornra**', og Halvrime **far-**, **forn-**.

Hkr. 107, 1-4b.

Þórðr Sjáreksson: Þrott var sýnt þar er settusk
sinn róðrs við þröm stinnan
(Maðr lét önd ok annarr
úfár) búendr sárir.

I den tredje Verslinje mangler Stavelserim. For maðr maa læses **mannr**. Rimene ere **mannr**, **ann-**. 146,9b er ogsaa **mannr** den oprindelige Læsemaade (engi **mannr** und **ranui**). Ogsaa i Bjarnar saga Hitdœlakappa, Kbh. 1847, 26,24 er **mannr** det oprindelige (**mannr** þína getu **sanna**).

Hkr. 109,2-5b.

Eyvindr skáldaspillir: Hjálm ok brynju
skal hirða vel
gott er til **geirs** at taka.

I Stedet for **geirs** har C. F. 85,3a **geyrs** = **gørs** af **gørr**, beredt, til Rede, ved Haanden. Gott er til **gørs** at taka, det er nemt at gribe til det (de Vaaben), som er i Beredskab. Saaledes har ogsaa S. Egilsson forstaaet dette Sted under **geyrr** i Lex. Poët. 238a. At C. F. ofte bruger **ey** for **ø**, vise saadanne Former som **seynir** (= **sønir**) 49,22.28. 51,12. 53,37. 54,29. 57,31. 60,30. 62,33. 66,11.12. **eyrinndi** (= **ørindi**) 73,14. 77,20. 88,7.25. 97,34. 98,14.22. **geyra** (= **gøra**) 76,24. 119,1. **geyrðo** (= **gørðo**) 111,24. **Gørs** synes at være den oprindelige Læsemaade.

Hkr. 110,18-21b.

Glúmr Geirason: er dökkvalir drekka
dólgbands fyrir ver handan
(Roðin frá ek **rauðra benja**
reyr) Hákonar dreyra.

Rimene i tredje Verslinje ere vistnok **roð-**, **rauð-**. Bagrimet staar paa urigtigt Sted. Man maa læse:
Roðin frá k benja rauðra.

Jfr. K. Gislason Njála, 2, 214.

Hkr. 122, 7-10 a.

Einarr skálaglamm: Hjálmgrápi vann hilmir
 harðr Lopt's vinar barða
 því kom vöxtr í vínu
 vinheims fjáendr sína.

S. Egilsson (Fms. 12, 33) konstruerer: Harðr hjálmfaldinn hilmir vann barða fjáendr sína: því kom vöxtr í vínu Lopt's vinar vinheims. Jfr. Lex. Poët. 898b under vöxtr. Han tager vínu for acc. plur. af vinnr, men da Stammen i vinnr ikke er u-, men i-Stamme, kan acc. plur. deraf ikke være vínu, men kun vini. Jeg antager, at der bør læses Vínu eller Vínu. Vína er Navn paa en Flod = Dvina. Da denne Verslinje savner Stavelserim, maa den være forvansket. For at tilvejebringe Stavelserim, foreslaar jeg sýnisk i Stedet for því kom. Rimene blive da sýn-, Vin-. Heller ikke kan man læse vinheims, da vin- (med kort i) ikke kan danne Helmir med Stavelsen sín- (med langt i). I Stedet for fjáendr maa sættes Tostavelserformen fí-andr, for at Verslinjen kan faa 6 Stavelser.

Ordfølgen: Harðr hilmir vann barða hjálmgrápi fí-andr sína. Vöxtr sýnisk í Lopt's vinar vinheims Vínu: Den tapre Fyrste slog sine Fjender i Kampen; der viser sig en Tilvæxt i Lokes Vens (Odins) Vinkarsström (der frembyder sig et nyt Stof for Digteren, Digteren gaar over til at besynges en ny Bedrift). Loptr = Loki; Lokes Ven er Odin; vínheimr, Vínens Bopæl, Vínens Opbevaringssted, Vinkar. Odins Vinkarsström, Odins Vin el. Drik, Poesi, Digt. — Med Ordene sýnisk vöxtr o. s. v. kan jævnføres Hkr. 155, 8-11 a:

Mjök lét margar snekkjur
 mærdar örr sem knörru
 (Óðr vex skálds) ok skeiðar
 skjaldhlynr á brim dynja.

Og 544,3-4a: Hlakkar lætr þú hrælög drekka
hauka, **nú mun kvæðit aukask.**

Hkr. 123,31-34a.

Eyvindr skáldaspillir: Féngum feldarstinga
fjörð ok galt við hjörðu
þann er álhimins **utan**
oss lendingar sendu.

I Stedet for **utan** maa læses **útan** paa dette og alle de andre Steder i Heimskringla, hvor dette Ord forekommer i Slutningen af en Verslinje (217,28a, 308,8a, 428,30a, 529,20a, 594,3b). Bagrimet maa her være Stavelsen **út-**, men saa mangler Forrimet. Dette faar man ved at ændre **ál-** til **otr-** og at læse **otrhimins** for **álhimins**. Isen kan kaldes Odderen's Himmel, da den danner et Dække eller en Himmel over Vandet, hvori Odderen befinder sig; **otrhimins** **lendingar** = **ís-** **lendingar**.

I samme Strofes sidste Halvdel er der en Verslinje, som mangler Stavelserim, nemlig mest selda ek mínar. Den er uden Tvivl forvansket, men jeg ser mig ikke i Stand til at rette den.

Hkr. 136,15-18b.

Einarr skálaglamm: **Nú** grœr jörð sem áðan
aptr geirbrúar hapta
auðrýrir lætr áru
úhryggja vé byggja.

I den første Verslinje er Bagrimet **áð-**, nemlig den første Stavelse af Ordet **áðan**. Forrimet mangler. I Stedet for **nú** kan der have staaet enten **fríð** (fríð jörð, den smukke Jord) eller **þíð** (den ufrosne Jord); **fríð** (el. **þíð**) jörð grœr sem **áðan**, den smukke (eller isfrie) Jord frembringer (nu) Frugter som tidligere.

Hkr. 136, 19-20.

Einarr skálaglamm: Nú liggr alt und jarli
 ímunborðs fyrir norðan
 veðrgæðis stendr víða
 Vík Hákonar ríki.

Her synes to Ord at trænge til Rettelse, nemlig **nú** i første Verslinje og Hákonar i den sidste. Bagrimet i den første Verslinje er jarl-; Forrimet mangler. Det tilvejebringes ved at sætte **hjarl** (Land) i Stedet for **nú**. Rimene blive saaledes hjarl, jarl, og Forlinjen bliver helrimet, hvilket meget ofte finder Sted. Den oprindelige Form for Hákonar synes at have været Hákon*i*.

Ordfølgen: Alt hjarl (hele Landet) fyrir norðan Vík liggr und Hákon*i* jarli. Ríki ímunborðs veðrgæðis stendr víða.

Hkr. 140, 22-25 b.

Eyjólfr Daðaskáld: áðr at yggjar brúði
 élhvetjandi setja
 hildar hjálmi faldinn
 hoddmildingar vildu.

Det forekommer mig nødvendigt at forandre élhvetjandi (Nominativ) til élhvetjanda (Akkusativ).

Ordfølgen synes at være: áðr hoddmildingar vildu setja hjálmi faldinn Hildar élhvetjanda at Yggjar brúði.

Saaledes er ogsaa denne Halvstrofe ordnet i K. 6, 44. Den første Halvdel af denne Strofe er næppe endnu rigtig fortolket.

Hkr. 144, 10-13 b.

Einarr skálaglamm: þá er valserkja virki
 veðrhirdir það stirðan
 fyr hlymnjörðum hurða
 Hagbarða gramr varða.

I Stedet for valserkja har Fms. 1, 123 valserkjar, for veðrhirðir veðrhirði, for hurða hurðar. Læsemaaderne i Fms. maa foretrækkes, og hvad veðrhirði angaar, synes det at være aldeles utvivlsomt, at denne Form er den rigtige, da kun Akkusativ, men ikke Nominativ passer her.

Ordfølgen: Þá er gramr bað stirðan valserkjar veðrhirði (= valveðrs serkjar hirði, Kampsærkens Ejer) varða virki fyr Hagbarða hurðar hlymnjörðum.

Hkr. 144, 20-24.

Einarr skálaglamm: **Varat** í gegn þótt gerði
 garðrögnir styr harðan
 gengiligt at ganga
 geirrásar her þeira
 þá **er** med Frísa fylki.
 fór gunnviðurr sunnan
kvaddi vígs ok Vinda
 vágs blakkriði Frakka.

Formen varat i den første Verslinje er tvivlsom. Det er nemlig et Spørgsmaal, om man i det 10de Aarhundrede kunde sige varat for vasat. Selve Formen var (for vas), uden den enklitisk tilføjede Nægtelse, kan næppe have været saa tidlig i Brug. Derimod er det tænkeligt, at s imellem to Vokaler allerede saa tidlig var gaaet over til r. Jeg kan dog ikke paavise et tidligere Exempel herpaa end fra det 12te Aarhundrede. Det hedder nemlig i en Halvstrofe af Einarr Skúlason Hkr. 709 (Fms. 7, 184):

Luku vág viku
vara kostr **fara**
 brýns Björgynjar
 braut háskrautum.

Da vara rimer med fara, kan her ikke læses vasa. Det er altsaa sikkert, at Formen vara (for vasa) var tilstede i den sidste Halvdel af det 12te Aarhundrede og Muligheden af dens

Tilværelse i det 10de Aarhundrede kan ikke absolut nægtes. Stavelserne var (i varat) og ger- (i gerði) kunne rime med hinanden, og for saa vidt er her ingen Ændring nødvendig. Jeg er imidlertid tilbøjelig til at antage, at der oprindeligt har staaet **varðat** for varat. Stavelserne varð- og gerð- danne fuldkommen rigtige Halvrím.

Den femte Verslinje: þá er með Frísa fylki savner Stavelserím og maa følgelig være forvansket. I Stedet for þá er maa læses þás (= þá es) og Formen Frísa maa indtage den sidste Plads i Verslinjen. Saaledes faar man rigtige Rím, þás, Frís- (K. Gislason, Njála 2, 216, 35). Ligesom i Formen þás smelter es sammen med foregaaende Ord i Formen sás (= sá es):

Sás með Sygna ræsi
siðr at blót eru kviðjuð (Fms. 2, 53, 23).

I Geisli, Cederschiölds Udg. Str. 57, 1, bör der vistnok læses nús for nú es:

Nús oss þau es vann vísi
verk fyr þjóð at merkja.

Sn. E. 2, 138, 18. 416, 35 hvés = hvé es:

Hvés, ef ek hleyp at krúsi.

Heller ikke findes Stavelserím i den 7de Verslinje:

kvaddi vígs ok Vinda.

Da der ikke er nogen Grund til at betvivle Rigtigheden af Ordet Vinda, saa maa Bagrimet være Vind-. For kvaddi kan have staaet **kendi**. Indsættes dette for kvaddi, faar man rigtige Halvrím: kend-, Vind-. Vágs blakkriði kendi vígs, Havhestens Rytter (Skibets Fører el. Brugger) prøvede Kamp.

Hkr. 146, 12-15b:

Einarr skálaglamm: Bara maðr lyngs en lengra
loptvarðaðar barða

alt vann gramr um gengit
Gautland frá sjá randir.

Den tredje Verslinje mangler Stavelserim. Dette kan tilvejebringes ved at forandre **alt** til **langt**: Gramr vann gengit langt um Gautland, Kongen gik en lang Vej over Gautland.

Hkr. 146, 16-19.

Einarr skálaglamm: Valföllum hlóð völlu
varð **rögn**a konr gagni
hriðar áss at hrósa
hlaut Óðinn val Fróða.
Hver sé if nema jöfra
ættrýri goð stýra.
Rammaukin kveð ek ríki
rögn Hákonar magna.

I 2den og 8de Verslinje staa Halvrim for Helrim. Stavelsen **rögn** maa læses **ragn** paa begge Steder. Da Formen **rögn** er gen. pl. (ragna konr, Gudernes Slægtning), og der ikke er nogen Grund til at bruge Omlyd i denne Kasus, saa maa **rögn** nødvendigvis ændres til den normale Form ragna, hvis første Stavelse ragn- danner Helrim med gagn-. Paa det sidste Sted bör ogsaa **rögn** ændres til ragn n. pl. Omlyden a—ö er ikke indtraadt för end i det 11te Aarhundredes sidste Halvdel og næppe fuldstændig gennemført för end lidt för 1200. Forfatteren af den heromhandlede Strofe har sikkert ikke kjendt denne Omlyd.

I det 13de Aarhundrede havde man i Almindelighed ikke den mindste Anelse om, at saadanne uomlydte Former som hand, Hlakk, rand (= bönd, Hlökk, rönd), band, ragn, rann (= bönd, rögn, rönn) nogensinde havde existeret. Ved Optegnelse eller Afskrivning af de ældre Digtværker brugte man derfor de omlydte Former uden at lægge Mærke til, at en saadan Form som **rögn** ikke kan, og aldrig har kunnet, danne Helrim med et andet Ord, hvis Vokal er a, f. Ex. gagn.

Man kunde saaledes ikke lade rōnd rime med land i Baglinjen i dróttkvæðr háttr. En Baglinje i dette Versmaal kunde saaledes ikke være: **rōnd** á **Túskalandi**, men maatte med Nødvendighed være: **rand** á **Túskalandi** (Hkr. 229, 1-2b).

Som sagt, Afskriverne indsatte næsten overalt de omlydte Former. Naar derfor en uomlydt Form findes i Haandskrifterne, saa er det en ren Undtagelse. Som Exempel paa en saadan uomlydt Form kan anføres **rann** (nom. pl., = **rōnn**):

Hkr. 364, 23-26a:

Gengr í ætt þat er yngvi
 Upplendinga brendi
 (þjóð galt ræsis reiði)
 rann (þess er fremstr var manna).

Ordfølgen: þat gengr í ætt, er yngvi brendi rann Upplendinga. Þjóð galt reiði ræsis, þess er var fremstr manna: Det er en Tradition i Slægten, at Kongen brændte Oplændingernes Huse. Folket undgjaldt den Konges Vrede, som var den mest udmærkede af alle Mænd.

Formen rann staar P. 1, 595, K. 2, 198, Óh. 122, Fb. 2, 236. Afskriverne have vistnok enten betragtet Formen rann som præterit. 3. sg. af Verbet renna, eller som acc. sg. af rann, et Hus, og saaledes synes Udgiverne af Óh. at have opfattet denne Form. De oversætte nemlig, Side 279: Det gaar i Ætten (vil blive bekjendt fra Slægt til Slægt), hvorledes Kongen, han som var den ypperste af Mænd, brændte Oplændingernes Hus. Derimod betragtede Finn Magnusen rann som præterit. 3. sg. af Verbet renna. Han konstruerer nemlig: så er var fremstr manna, rann, og oversætter: qui inter eos præcipuus fugit (K. 6, 91). Der kan imidlertid ikke være nogen Tvivl om, at Formen rann her ikke er Verbum, men Substantiv, og da Kongen ikke opbrændte ét Hus, men mange Huse, saa maa rann være Flertal. At S. Egilsson har opfattet rann som Flertal, fremgaar af hans latinske Oversættelse i Scripta historica

Islandorum 4, 254: quod rex . . . Uplandorum domos incendit. Ogsaa K. Gislason betragter rann som Flertal (Om helrim etc., Kbh. 1877, S. 9, 30-32). — I Fms. 4, 273 staar ogsaa rann i Texten, men i Varianterne anføres Formen ravnn som Haandskrifterne B og G's Læsemaade, hvoraf man ser, at de, der have skrevet disse Skindbøger, have indset, at Flertallet af Ordet rann her var nødvendigt, og derfor have indsat den paa deres Tid brugelige Flertalsform af rann uden at bryde sig om Rimet.

Da det kan anses hævet over enhver Tvivl, at der altid brugtes Helrim i Baglinjen i regelmæssig dróttkvæðr hátttr og hrynhenda, saa ere Udgivere af de i disse Versarter forfattede Kvad berettigede til at forandre **ö** til **a** paa alle de Steder i Baglinjerne, hvor **ö** rimer med **a**. At imidlertid Unger ikke har gjort dette i sin Udgave af Heimskringla, maa hidrøre fra, at han har betragtet Omlyden a-ö som ældre end den i Virkeligheden er, og har endnu ikke været overbevist om, at der **altid**, uden nogensomhelst Undtagelse, bør være Helrim i Baglinjen i regelmæssig dróttkvæðr hátttr og hrynhenda.

Hkr. 147, 8-9.

Hallfreðr vandræðaskáld: Rógs brá rekka lægir
rikr valkera líki.
Herstefnir lét hröfnum
hold Flæmingja goldit.

I Stedet for brá har K. bar (I, 221), og denne Form synes at være Jöfraskinnas Læsemaade; Formen brá staar i Kringla, C. F. 114, 15, Fsk. 56, 17, Fms. 10, 376, 4. 1, 134, 1. Læsemaaden brá synes at være den rigtige. Valkeri oversættes (Lex. Poët. 845b) ved specillum cadaveris (valr, kerri, kerri, specillum); líki (= hamr) valkera involucrum gladii, vagina; bregða valkera líki involucrum gladii remove, gladium vagina educere, gladium nudare, destringere. Ifølge denne Forklaring skal valkera være gen. sing. af valkeri, et Sværd, og bregða valkera líki skal betyde, at drage Sværdet ud af Skeden.

Denne Forklaring forekommer mig temmelig søgt. Finn Magnusen oversætter valkeri ved stragis elector (de Faldnes Udvælger, Odin), og valkera liki ved Odini habitus, lorica, armatura. Men dermed er intet sagt, da enhver Kriger er iført en Brynje eller Hærklædning. Digteren behøvede derfor ikke at fortælle, at Kongen var bevæbnet. Det var en Selvfølge. Jeg antager, at Valkera er gen. plur. af Valkerar, Beboerne af den i den nederlandske Provins Zeeland beliggende Ø Walcheren. Liki betyder Skikkelse, Legeme; brá Valkera liki, forandrede Valkerernes Skikkelse, sønderhuggede og vansirede Valkerernes Legemer. Naar man betragter de Strofer af Digteren Hallfreds Ólafs drápa, som ere trykte i Fms. 10, 375—76, Fsk. 55—56, saa ser man, at Digteren her opregner dels enkelte Folkeslag, som Kong Olaf Tryggvessön har kæmpet med, dels enkelte større eller mindre Øer, som han har hærget. Han omtaler saaledes Beboerne af Øen Gotland (Hættr var Hórða dróttinn | hjördjarfr Gota fjörvi, Hordernes kampdjærve Hersker var farlig for Gotlændernes Liv), Øen Bornholm (Hilmir vann at Hólmi | hjálmskóð roðin blóði), Hebriderne (Ýdrauga lét ægir | eyverskan her deyja), samt Øen Man (Gørði seims með sverði | sverðleik í Mön skerðir). Det er derfor ganske i sin Orden, at Digteren særskilt omtaler Beboerne af Øen Walcheren som Gjenstand for Kongens Hærgninger. Da Kong Olaf kæmpede med de i Nærheden af Walcheren boende Friser og Flæminger, saa er det sandsynligt, at han ogsaa har kæmpet med Walcherens Beboere.

Hkr. 157, 17-22.

Eyvindr skáldaspillir: Þar varð minstr
 meinvinnöndum
 Yngvifreys
 öndverðan dag
 fagnafundr,
 er flota þeystu

jarðráðendr
at eyðöndum.

Saa vidt jeg ved, bruges eyðandi ellers aldrig absolut i de gamle Digte, men sættes altid med en objektiv Genitiv, f. Ex. eyðendr arnar hungurs, eyðendr geima vals. I K. 6, 52 staar Ey-Dönum for eyðöndum. Dette synes at være en Gising, som vistnok har truffet det rette og er tiltraadt af S. Egilsson (Lex. Poët. 147a). Jomsvikingerne ere i Virkeligheden insulariske Daner. Jfr. Ægir Eydana, Hkr. 104, 33b.

Hkr. 157, 32-33b.

Tindr Hallkelsson: hruðusk riðmarar róða
rastar.

Riðmarar oversættes i K. 6, 52 ved equi vacillantes. I Lex. Poët. 665a oversættes riðmarr ved equus jactabundus. Riðmarr skulde altsaa, med Hensyn til Skibets Slingren, betyde en vaklende el. slingrende Hest. Hvis denne Oversættelse er rigtig, saa maa det første Sætningsled, rið-, staa i Forbindelse med Verbet riða (a), vakle. Jeg antager, at det første Sætningsled er Substantivet rið, der falder sammen med rið, Roden til Verbet riða, ride. Rið er her synonymt med reið, f., Riden, Ridt. Riðmarr = reiðhestr, en Ridehest; riðmarr Róða rastar, den Ridehest, som man bruger paa Rodes (Søkongens) Vej, Søen = et Skib.

Hkr. 157, 34-35.

Tindr Hallkelsson: þars í sundr á sundi
Sörla blés fyrir jarli
þess hefir seggja sessi
serk hringofinn merki.

For at den anden Verslinje kan blive helrimet, maa der skrives Sarla for Sörla. At a er den oprindelige Vokal i dette Ords første Stavelse ses af Formen Sarus hos Jordanes de Getarum sive Gothorum origine et rebus gestis, C. 24. Det

hedder nemlig her: «Dum enim quandam mulierem, Suanihildam nomine, ex gente memorata pro marito fraudulentio discessu rex (∴ Hermanaricus) furore commotus equis ferocibus illigatam incitatisque cursibus per diversa divelli praecepisset, fratres ejus, **Sarus** et **Ammius**, germanae obitum vindicantes, Hermanarici latus ferro petierunt.» Der er ikke mindste Tvivl om, at Sarus og Ammius ere identiske med de fra Edda bekjendte Sörle og Hamðer. Dog er det muligt, at Jordanes har brugt en fra Sarus noget forskjellig Form, f. Ex. Sarulus el. Sarulo, som stemmer bedre med Sarle. Den omyldte Form Sörle har næppe existeret i Digteren Tindr Hallkelssöns Tid.

Hkr. 160, 19-22.

Tindr Hallkelsson: Vann á Vinda sinni
 verðbjóðr hugins ferðar
 beit sólgagarr seilar
 sverðseggja spor **leggja**,
 áðr hjörmeiðar hrjóða
 hætting var þat mætti
liðar langra **skéiða**
 liðs hálfan tog þriðja.

I Stedet for Læsemaaden **leggja** har P. og K. og ligeledes C. F., S. 124, **leggi**, som synes at være den rigtige Læsemaade. Jfr. dog Wimmer, Navneord. Böjn. S. 57. For **liðar** har C. F. og Fms. 1, 183 **leiðar**, hvilken Form jeg betragter som den rette.

Ordfølgen: Hugins ferðar verðbjóðr vann sverðseggja spor á Vinda sinni (Seilar sólgagarr beit leggi), áðr hjörmeiðar mætti hrjóða hálfan þriðja tog langra leiðarliðs skeiða. Þat var hætting: Ulveflokkens Madgiver (Mætter) frembragte Sværdsæggespor paa Vendernes Kammerat (Axelskjærfsolens [Skjöldets] Hund [∴ Sværdet] sønderbed Benpiberne), förend Sværdets Beskadigere (Krigerne) kunde rydde 25 Ledingshæren tilhørende Langskibe. Det var en farlig Kamp.

S. Egilsson betragter Formen **sinni** som ntr. sg. og over-

sætter Ordene Vinda sinni ved copiae Vendorum, Vendi (Lex. Poët. 708b — 709a), eller ved exercitus Vendorum (Scripta Hist. Island. I, 112). I K. I, 241 er sinni vistnok opfattet som dat. sg. af sinnir, og Ordene Vinda sinni oversættes her ved Vendorum amico, Vendernes Ven. Jeg antager, at denne Forklaring er den rigtige, men hvilken af Jomsvikingernes Anførere der er ment med Vendernes Ven, er ikke klart. Da det omtales, at han blev saaret, er det maaske Bue. At oversætte Vinda sinni ved **Vendernes Hær** synes ikke at gaa an, da den største Del af Jomsvikingernes Hær maa have bestaaet af Daner, ikke af Vender.

Hkr. 163, 14-17a.

Einarr skálaglamm: Hvar viti öld und einum
 jarðbyggvi svá liggja
 þat skyli herr of **hugsa**
 hjarl ok 16 jarla.

Første og tredje Linje mangle Stavelserim; anden Linje har Halvrim i Stedet for Helrim. Alle disse Linjer synes derfor at være forvanskede. Den første og anden Linje ser jeg mig ikke i Stand til at rette. I den tredje Verslinje er Ordet hugsa sikkert urigtigt. Hverken Verbet hugsa eller det deraf dannede Verbalsubstantiv hugsan forekommer i de ældste islandske Haandskrifter, f. Ex. i Elucidarius, AM. 674, A. 4to og den stockholmske Homiliebog. I Stedet for hugsa bruges i disse Skrifter hyggja og i Stedet for hugsan bruges hugrenning. Det er derfor sandsynligt, at Verbet hugsa endnu ikke var dannet, da de ovennævnte Skrifter bleve forfattede, og hvis denne Antagelse er rigtig, kan det ikke have staaet i en Strofe, som er digtet i det 10de Aarhundrede, altsaa ikke i den ovenanførte Halvstrofe. Ordene hugsa og hugsan synes at være opstaaede i Tidsrummet 1200—1260. Verbet hugsa findes i M. 195, 1: ec hvgsa dravm þann er firir mic bar i nott. Óh. 202, 19: Byscop spvrþi hvat hann hvgsaþi. Hkr. 130, 26: Sagði, at hann hefði þat helzt hugsat, at sökja ríki með

styrk ok vápnum. 469,31: Byskup spurði, hvat hann hugsaði. De Haandskrifter, hvorefter M. (paa det kongelige Bibliothek i Kjøbenhavn, Nr. 1009 fol. i den gamle kgl. Samling), og Óh. (i det kongelige Bibliothek i Stockholm, islandske Membrancodices Nr. 2, 4to) ere aftrykte, ere næppe skrevne førend henved 1260. Dette fremgaar af den Forvirring i Vokallydenes Betegnelse, som finder Sted i de nævnte Haandskrifter, og Brugen af flere nyere Ordformer, som ikke findes i de ældre Haandskrifter. Angaaende Haandskriftet Kringla, hvorefter Heimskringla er udgivet, antager Jón Sigurdsson med stor Sandsynlighed, at det er skrevet i Aarene 1262—65 (Edda Snorra Sturlusonar, 3, 234, 12). Man er altsaa henvist til det trettende Aarhundredes sidste Halvdel som den Tid, da Verbet hugsa først fremtræder; men da de nævnte Haandskrifter kunne være Afskrifter af ældre Originaler, saa er der Mulighed for, at dette Ord stammer fra en noget ældre Tid. Det maa ogsaa bemærkes, at samme Verbum findes Sn. E. 1, 32, 14 (Gylfaginning c. 2): þat **hugsaði** hann, hvárt þat mundi vera af eðli sjálfra þeirra, eða mundu því valda goðmögn þau, er þeir blótudu. Ogsaa Codex Upsaliensis (Sn. E. 2, 253, 27) har samme Verbum paa tilsvarende Sted: Gylver var maðr vitr og **hugsaði** þat er aller lýþir lofvþo þa ok allir hlytir gengv at vilia þeirra, hvart þat myndi af epli þeirra vera eða myndi gvpmafgnin vallda því. Antager man, at Snorre Sturlassön er Forfatter til Kringla og Gylfaginning og at Verbet hugsa paa de her anførte Steder ikke er indsat af senere Tids Afskrivere, saa maa det henføres til hans Tid og være ældre end hans Dødsaar 1241, men da hans Forfatterskab til de nævnte Værker i deres nuværende Skikkelse er aldeles usikkert, kan dette Verbums Alder ikke med Bestemthed sættes længere tilbage i Tiden end henved 1260.

I Egilssons Lexicon Poëticum citeres intet andet Digtersted end det her omhandlede (Ó. T. c. 50) som Belæg for Verbet hugsa. Det heraf dannede Verbalsubstantivum hugsan findes ikke i Lex. Poët.

Ifølge det ovenanførte betragter jeg som fuldkommen sikkert, at Verbet hugsa endnu ikke var dannet i det 10de Aarhundrede, den Gang Digtet Vellekla blev forfattet. Sætter man heyra i Stedet for hugsa, blive Rimene herr, heyr-.

Hkr. 170, 1-4.

Þorleifr Rauðfeldarson: **Hákon** vitum hvergi
hafizk hefir runnr af gunni
fremra jarl und ferli
fólk ránar þér mána.
þú hefir öðlinga Óðni
etr hrafn af ná getnum
vera máttu af því vísi
viðlendr níu senda.

Første* og syvende Verslinje savne Stavelserim og ere derfor sandsynligvis forvanskede. Det er ikke let at se, hvilket Ord i den første Linje er det forvanskede, og derfor ser jeg mig ikke i Stand til at foreslaa nogen sikker Rettelse. Sætter man Hörga i Stedet for Hákon, faar man rigtige Halvrim: Hörg-, hverg-. I den syvende Linje maa Formen vera, som ikke synes at være opstaaet förend i Slutningen af det 12te Aarhundrede rettes til den ældre Form **vesa**. Rimene ere ves-, vis-. Ordfølgen: Vitum hvergi jarl fremra þér und mána ferli. Fólk-Ránar hörga runnr hefir hafizk af gunni. Vísi, þú hefir senda Óðni níu öðlinga. Hrafn etr af getnum ná. Mátt vesa viðlendr af því: Vi kjende intetsteds under Maanens Vej (Himlen) en ypperligere Jarl end dig. Kampgudindens (Valkyrjens) Bedæknings (Skjoldets) Bærer har hævet sig (har vundet Berømmelse og Magt) ved Kamp. Konge, Du har sendt ni Ædlinge (Konger) til Odin. Ravnen æder af de Lig, som ere blevne den til Del. Derfor behersker du et vidtstrakt Land.

Fólk, n., Kamp; Rán, Havgudinden Ran. I Forbindelse med fólk bruges Rán i Betydningen Gudinde; fólk-Rán,

Kampgudinde; fólk-Ránar hörgr, Kampgudindens Skjærm, Skjold; runnr, Busk, Træ; Bærer; fólk-Ránar hörga runnr, Skjoldenes Bærer, Manden. Fólk-Ránar runnr kan ogsaa være Benævnelse paa en Mand; fólk-Rán, Kampgudinde = Valkyrje. Men Valkyrjenavnene kunne ogsaa bruges til at betegne Kamp. Fólk-Ránar runnr, Kampens Udøver, Krigeren, Manden.

Finnur Jónsson har forklaret denne Strofe i Íslenzkar Fornsögur, III 160—161. Han har, saaledes som jeg her har foreslaet, forandret vera til vesa. Forøvrigt afviger hans Forklaring noget fra min.

Hkr. 199,6-8a.

Eyjólfr Daðaskáld: Mærr vann miklu fleiri

málmhrið jöfurr síðan

áðr frágum þat aðra.

For málmhrið har Fms. 2, 288,8 málmhriðir. At bruge Komparativen fleiri i sg. masc. eller fem. er i det mindste meget usædvanligt. Jeg antager derfor, at fleiri er Flertal, og foreslaar at læse málmhriðr (jfr. galeiðr, Flertal af galeið) og aðrar for aðra.

Ordfølgen: Mærr jöfurr vann síðan aðrar miklu fleiri málmhriðr. Frágum þat áðr: Den berömta Konge vandt senere mange andre Slag, langt flere (end de her anførte). Det har vi tidligere hørt.

Hkr. 199,6-8b.

Samme Digter: þá er garðvala gerði

Gotlands vala strandar

Virvils vitt um herjat.

Disse tre Linjer kunne ikke forklares paa nogen tilfredsstillende Maade uden Textforandring. Gjentagelsen af Formen vala er paafaldende og vækker Formodning om, at noget her er forvansket. Jeg antager, at vala i første Verslinje er

Anticipation af den samme Form i anden Linje og har fortrængt den oprindelige, rigtige Form. Jeg foreslaar vanaðr for vala i den første Verslinje.

Ordfølgen: þá er Virvils strandar vala garðvanaðr gerði Gautland (for Gautlands) vitt of herjat: da Skjoldenes Odelægger hærgede Gøtland vidt og bredt.

Virvill er Navn paa en Søkonge; Virvils strönd, Søkongens Land, Havet; valr, m., Falk; Virvils strandar valr, Søens Falk, Skib; Virvils strandar vala garðr, Skibenes Gjærde eller Værn, Skjold el. Skjolde; vanaðr (nomen agentis af Verbet vana, forringe, formindske; fordærve, ødelægge), Formindsker, Odelægger; Virvils strandar vala garðvanaðr, Skjoldenes Odelægger, Helten. Valr kan ogsaa være Benævnelse paa en Hest; Virvils strandar valr, Havets Hest, Skib. Med garðvanaðr kan sammenlignes hoddvönuðr og vellvönuðr. S. Egilssons Forklaring af disse Verslinjer findes i hans Lex. Poët. 845a under Ordet Vali og Fms. 12, 55—56.

Hkr. 206, 6-9a.

Eyjólfr Daðaskald: út bauð jöfra hneitir
 élmóðr af Svíþjóðu
 suðr hélt gramr til gunnar
 gunnbliks liði miklu.

Den rigtige Læsemaade sunnr staar i K. 1, 331. Sunnr rimer med gunn-.

Hkr. 207, 28-31b.

Halldórr ókristni: þá er hún **lagar** hreina
 hafði jarl um krafða
 sætt gékk seggja ættar
 sundr Skánunga fundar.

Lagar er næppe rigtigt. Ved Forandring af to Bogstaver faar man en passende Form, nemlig ved at ændre **lagar** til **leiðar**.

Ordfølgen: Þá er jarl hafði of krafða Húnleiðar hreina Skánunga fundar. Sætt seggja áttar gékk sundr: den Gang da Jarlen hayde sat Søkongevejens (Havets) Rensdyr (Skibene) i Bevægelse til et Møde med Skaaningerne. Enigheden mellem Menneskene blev brudt.

Húnn, Navn paa en Søkonge; Húnleið, Søkongens Vej, Havet; Húnleiðar hreinn, Havets Rensdyr, et Skib. Húnn betyder ogsaa en Björneunge; húnleið, Björneungens Vej, Havet. Med Húnleið (el. húnleið), kan sammenlignes Húnferill (el. húnferill), Fsk. 123:

er húnferils hreina
hlunntamdra rekr sunnan
við Hörða gram harðan
hundruð sex til fundar.

Hkr. 216, 13-16 a.

Halldórr ókristni: Drógusk vítt at vági
Vinda skeiðr ok **gindu**
Þriðja hauðrs á þjóðir
þunn gálkn **járnmunnum**.

I Stedet for **gindu** bör læses **gindu**, for at i-Lyden skal have den samme Kvantitet i begge Helrimene. Den fjerde Verslinje har kun 5 Stavelser. Ísarnmunnum (for járnmunnum) er vistnok det rigtige, og naar man optager denne Læsemaade, faar Verslinjen det normale Antal af sex Stavelser. Ændringen af járnmunnum til ísarnmunnum er foreslaaet saavel af Sievers, Beiträge zur Skaldenmetrik, Paul u. Braunes Beiträge, V. 515, 26, som af K. Gislason, Njála 2, 320. Hauðr synes at være en Forvanskning. Þriðja hauðr (Odins Land), kan, som K. G. har fremhævet, næppe betyde Skjold eller Brynje. K. G. har foreslaaet serks eller hjúps for hauðrs. Der kan ogsaa have staaet tjalds. Þriðja tjald, Odins Telt, Odins Værn, Skjold.

Hkr. 216, 32-35 a.

Hallfreðr vandræðaskáld: **Samr** var árr um ævi
 oddbragðs hinn er þat sagði
 at lofða gramr lifði
 læstyggss sonar Tryggva.

Den første Verslinje savner Stavelserim og synes derfor at være forvansket. Da jeg ikke ser, hvori Fejlen ligger, kan jeg ikke foreslaa nogen Rettelse for at tilvejebringe Rimene. For samr antager jeg at der bør læses sumr, der, som bekjendt, ikke sjælden staar i Ental. Jfr. sumr seggr, Hkr. 217, 3-4b.

Ordfølgen: Sumr oddbragðs árr var, hinn er sagði þat um ævi læstyggss Tryggvasonar, at lofða gramr lifði: Der vare nogle Mennesker, som fortalte det om den rænkelse (brødefrie) Tryggvessöns Liv, at Mændenes Herre (Olaf Tryggvessön) levede.

Hkr. 217, 2-9a.

Hallfreðr vandræðaskáld: Mundut þess alls þegnar
 þróttharðan gram sóttu
frá ek með lýða liði
 landher ðar sköp verða
 at mundjökuls myndi
 margdýrr koma **stýrir**
 geta þykkjask þess gotnar
 glíkligs or **her** slíkkum.

Den første Verslinje mangler Stavelserim og er uden Tvivl forvansket. Hvis man forandrer þegnar til þrœnda, blive Rimene mund-, þrœnd-. Den tredje Linje: frá ek með lýða liði, giver ingen tilfredsstillende Mening og kan næppe være rigtig. Da det er en ufravigelig Regel i drotkvædet Versemaal, at den næstsidste Stavelse i Verslinjen skal være lang, saa kan Formen liði, med kort i i den første Stavelse, ikke være rigtig. Det er derfor nødvendigt at omstille de to sidste Ord, saaledes at

lýða staa sidst i Linjen. Ordene frá ek með (eller fer ek með; Kringla og C. F. 166,38 have fer ek) kan jeg ikke forklare. Jeg gjætter paa fræknu. Landherðar skrives i C. F. i ét Ord, landherðar. Denne Form er sandsynligvis den rigtige og er nom. pl. af landherðir = landhirðir, Landstyrer, Konge. Formen herðir synes at være oprindeligere end hirðir og stemmer bedre end denne med gotisk hairdeis, en Hyrde. I Oldsaxisk findes Former baade med **e** og **i** i første Stavelse, nemlig herdi og hirdi. For stýrir (mundjökuls stýrir, Haandisens, Sølvets Ejer) har Fms. rýrir, hvilken Form eg betragter som den oprindelige Læsemaade. Þykkjask þess ere næppe rigtige Former. I Stedet derfor har Fms. 3, 8, 8 og Fsk. 67,22: þykkjat mér, som sikkert er det rigtige. For her i den sidste Linje har K. og Fms. styr, som synes at passe bedre end her.

Ordfølgen: Mundut þess verða sköp, alls landherðar sóttu þróttharðan þrœnda gram fræknu lýða liði, at margdýrr mundjökuls rýrir myndi koma ór slikum styr. Mér þykkjat gotnar geta glíklígs: Skjæbnen har vistnok ikke villet, da Landstyrerne angreb Trøndernes kække Konge med en tapper Krigerskare, at den fortræffelige Mand skulde undslippe fra en saadan Kamp. Det forekommer mig, at Folks Gisninger (i den Henseende) ikke ere sandsynlige.

Mundjökuls rýrir, Sølvets Formindsker (Uddeler), Manden. Gotnar (Mændene) er Subjektet i þykkjat mér, synes mig ikke.

Hkr. 217, 1-4b.

Hallfreðr vandræðaskald: Enn segir auðar kenni
 austr í málma gnaustan
 seggr frá sárum tiggja
 sumr eða brott um komnum.

Stavelserne sumr og kom danne Halvrim, men her (i Baglinjen) skal staa Helrim. Der maa altsaa enten skrives sumr, kumnum, eller somr, komnum.

Hkr. 220, 1-4a.

Óttarr svartí: Ungr hraztu á vit vengis
vígrakkr konungr blakki
þú hefir dýrum þrek dreyra
Danmarkar þik vandan.

Det suffigerede **u**, som er en Del af det personlige Pronomen þú, i Formen hraztu og flere lignende Former, er formodentlig ikke oprindeligt. Til Forstaaelsen af Digtene er det ikke nødvendigt, da man strax, uden Tilføjelse af **-u**, kjender Formen, og med Hensyn til Metret er det overflødigt paa de allerfleste Steder, hvor det forekommer, og synes derfor at burde udelades.

Paa følgende Steder i Hkr. kan det suffigerede **-u** eller **-tu** udelades, da Verslinjen, efter at det er udeladt, har det fornødne Stavelsetal, nemlig 6 Stavelser.

Hkr. 220, 14: svanbræðir namtu síðan. 223, 32: Víg vantú hlenna hneigir. 225, 28: Enn brauztu éla kennir. 225, 33: Komtu í land ok lendir. 226, 30: Atgöngu vantú, yngvi. 226, 31: réttu bragna konr gagni. 226, 32: blíðr hilmir tóktu breiða. 228, 1: Ólafr vantú þar er (skal være þars) jöfrar. 228, 3: ungr komtu af því þingi. 235, 16: Blágjóða tóktu bræðir. 248, 27: altígin mattu eiga. 249, 8: Landaura veittu lúru. 254, 8: Hróðrs baðtu heilan líða. 274, 14: Björn faztu opt at árna. 284, 26: Hafa léztu heiðska jöfra. 307, 16: Nú sittu heill en hallar. 456, 14: skjótt léztu Knút um sóttan. 493, 13a: Jörð réttu vígi at varða. 493, 13b: Fyrr gékktu á stað Stikla. 516, 31: Út réttu allvaldr skjóta. 517, 17: Austan komtu með allra hæstum. 519, 15: Hafa léztu unga jöfra. 527, 16: Gjaltu varhuga veltir. 529, 20: Stirðum hélztu um Stafangr norðan. 532, 22: Heyra skaltu hve herskjöld bárt. 538, 8b: illa sáttu í milli. 540, 3b: Rönd léztu ræsir þrænda. 540, 5b: hús namtu hvert ok

eisu. 547,1: Mildingr strauktu um mækis. 547,3: austr vartu ár hit næsta. 550,7: Brauztu und Mikjál mæztan. 555,6: Höss arnar rauttu hvassar. 559,7: Skauztu und farm hinn frizta. 559,9: sáttu þá er sjádrif létti. 560,4: Haraldr gerva léztu herjat. 562,25: Vatn léztu vísi slitna. 570,13: Leiðangr bjóttu af láði. 570,15: gjálfr-stóðum reistu græði. 641,11: Fráttu hve fylkir mátti. 687,1: Ok vantú eina kráku. 687,3: skeifr bartu Högna húfu. 717,15: Útryggum léztu eggjar.

Hkr. 284,26-29b.

Óttar svartí: Nú ræðr þú fyrir þeiri
þik remmir guð miklu
fold er forðum héldu
fim bragningar gagni.

Da Præpositionen fyrir ikke godt kan danne et Rim, saa synes der at mangle Stavelserim i den første Verslinje. Dette tilvejebringes ved at sætte stýrir i Stedet for ræðr og udelade fyrir. Maaské ere Rimene dog nú-r, þeir.

Ordfølgen: Nú stýrir þú þeiri fold, er fim bragningar héldu forðum. Guð remmir þik miklu gagni: Nu styrer du det Land, som fem Konger tidligere beherskede. Gud styrker dig med en afgjørende Sejr.

Hkr. 308,12-15b.

Sighvatr þórðarson: Rýgr kvazk inni eiga
úþekk sú er mér hnekti
álfa blót sem úlfi
ótvin í bæ sínum.

Egilsson antager (Lex. Poët. 635a), at Ordet ótvin er sammensat af ott = átt, ætt, æt, Slægt, Menneskeslægt, Mennesker, og vin, Ven; ótvin oversætter han ved virorum amicus, Mændenes Ven. Da Stavelsen vin (eller tvín) paa alle de Steder, hvor dette Ord forekommer, danner Helrim med en

lang Stavelse, saa kan man ikke læse vin, men maa udtale i-Lyden lang. Dette Ords sidste S sammensætningsled kan derfor ikke være vin. Jeg antager med Jon Olafsson (Om Nordens gamle Digtekonst, S. 29), at dette Ord er et Adjektiv, sammensat af det nægtende Præfix ó- og tvínn, hvori tví efter min Mening er det samme tví, som findes i Adjektiverne tvíræðr, tvíslægr, tvísynn. Det skulde egentlig skrives i nom. sg. masc. med to n, hvoraf det sidste er Nominativsuffix. Det synes at betyde utvivlraadig, uforfærdet, modig.

Ordfølgen: Úþekk rýgr, sú er hnekti mér ótvín sem ulfi, kvazk eiga alfa blót inni í bæ sínum: Den ubehagelige Kvinde, som uforfærdet (med Frækhed) jog mig bort som en Uly, erklærede, at hun havde at forrette en Oftring til Alferne inde paa sin Gaard.

Det samme Ord forekommer Hkr. 541,26a (C. F. 189,14a).

Þjóðólfr Arnórsson: Flýði jarl af auðu
otvín skipi sínu.

Den uforfærdede Jarl flygtede af sit for Mandskab blottede Skib. Her passer Adjektivet, den uforfærdede, den modige, fortræffelig, hvorimod en Tiltale til Mændenes eller Folkets Ven slet ikke synes at være paa sin Plads.

Mork. 102,15a (Fms. 6, 386,18).

Heyrþv á vpreist orþa
otvín konungr mina.

Uforfærdede Konge, hør paa mine Ords (mit Digts) Fremsigelse. Ogsaa paa dette Sted vilde Betydningen Folkets Ven passe meget daarlig.

Mork. 121,18-19 (Fms. 6, 428,5-6).

Arnórr jarlaskáld: Avstr hellt Engla þrýstir
otvín lípi sino.*

Ótvinn Engla þrýstir, Englændernes uforfærdede Modstander.

Hkr. 308, 18-21b.

Sighvatr Þórðarson: þó sjámk hitt at hlæðir
hafskiðs muni síðan
út hverr er Ölvir heitir
alls mest reka gesti.

I den første Verslinje mangler Stavelserim. Den maa altsaa være forvansket, uagtet den i sin nuværende Skikkelse giver en tilfredsstillende Mening. Hlæðir hafskiðs er en fuldkommen rigtig Kjending, hvorfor der ikke synes at være nogen Grund til Mistanke imod Formen hlæðir. Stavelsen hlæð- synes altsaa at danne Bagrimet. Forrimet mangler. Muligvis har Verslinjens oprindelige Form været: **Kviðum** hinu, at **hlæðir**.

Hkr. 310, 1-4b.

Sighvatr Þórðarson: Því á ungr konungr engi
ugglaust er þat dyggra
húsbúnaði at hrósa
höll er dýr með öllu.

I den anden Verslinje staar her Halvrim (ugg-, dygg-) i Stedet for Helrim. Ifølge K. 2, 127 har D (= Jöfraskinna) Læsemaaden ygglaustr i Stedet for ugglaust. Ved at optage denne Læsemaade faar man Helrim. Formen ygglaustr forekommer ogsaa i Rekstefja Str. 33 (Scripta hist. Island. 3, 266). Denne Ordforms Tilværelse er saaledes sat udenfor al Tvivl.

Hkr. 378, 1-4b.

Sighvatr Þórðarson: Seldi Ólafr aldri
opt vá sigr hinn digri
haus í heimi þvísa
hann engum svá manni.

Under Ordet þvísa i Lex. Poët. 930b betragter Egilsson denne Ordform som maskulin. Han antager nemlig, at heimi er dat. sg. af Maskulinformen heimr. Men det forekommer mig

at være en sproglig Umulighed, at þvísa, som er sammensat af því, dat. sg. af þat, og Suffixet -sa, kan være af Hankjøn. Det maa nødvendigvis være et Intetkjönsord, saaledes som det er i Ordforbindelserne á þvísa þingi, á þvísa landi. Jeg antager, at heimi er dat. sg. ikke af heimr, Verden, men af en Neutralform, som i nom. sg. er heimi = heima, Hjem, Bopæl, Hjemland, Land. Gen. sg. af denne Neutralform synes at forekomme i Ordformerne heimisgarðar (þá er horskr ok þögull | kómr heimisgarða til. Hávam. 6), og heimiskviðr (hæimiscviðarvitni, Norges g. Love, 2, 505, 19. I Grettis saga, Kh. 1853, 12, 29 er Formen þvísa neutral. Þvísa skáldi hører her sammen. Jeg tror saaledes at kunne paastaa, at Ordformen þvísa altid er neutral.

Hkr. 444, 10-11b.

Sighvatr Þórðarson: Blóð kom varmt í víðan
vá frægr konungr ægi.

Det er sikkert, at Formen frægr bör skrives med æ (ikke med œ). Stavelsen frægr, hvis Vokal er æ, danner her Forrimet. Bagrimets Vokal maa derfor ogsaa være æ. Her maa altsaa skrives ægi (ikke œgi). Dette er et af de Steder, af hvilke det fremgaar med Bestemthed, at ægir som Benævnelse for Havet bör skrives med æ; œgir derimod (nomen agentis af Verbet œgja, indjage Skræk, forfærde) betyder den skrækindjagende, forfærdende. Da Ordet ægir, saa vidt jeg ved, ikke forekommer i de ældste islandske Haandskrifter (fra 1200 til 1240), i hvilke der nøjagtig skjælnes imellem æ og œ, saa kan jeg ikke anføre noget Exempel af islandsk Prosa til Støtte for den her omhandlede Skrivemaade. Derimod kan jeg anføre et Exempel af et norsk Haandskrift (Pergamentskodex Nr. 6 folio i det kgl. svenske Rigsbibliotheks Haandskriftsamling), hvorefter Barlaamssaga, Chr. 1851, er udgivet. Dette Haandskrift skjælnes nøjagtig mellem æ og œ. Barl. 26, 20: Þar matte eigi talu a koma helldr en a æge sannd. Jeg skal forøvrigt tillade mig

at henwise til Gislasons Afhandling om «ægir og ægir» i Aarb. f. nord. Oldk. 1876, S. 313—330.

Hkr. 456, 29-32b.

Bjarni skáld: Þér lét fold áðr færir
frest urðu þess vestan
lif þitt era litit
Lundúna gramr fundna.

I den tredje Verslinje mangler Stavelserim. Jeg antager, at Fejlen ligger i **lif**. Det er ikke umuligt, at der har staaet **lát** i Stedet for **lif**. **Lát** kunde maaske betyde Fremtræden. **Lát þitt era litit**, din Fremtræden er ikke uanselig, din Berømmelse er stor. Jfr. **láta litit yfir sér**, optræde med Beskedenhed el. Fordringsløshed.

Hkr. 475, 30-33a.

Gizurr gullbrá: Skala úglaðan **ifa**
orð **fregni** þat **borða**
búumk við þröng á þingi
þegns dóttir mik fregna.

I den første Verslinje mangler Stavelserim. Det maa være Ordformen **ifa**, der ikke kan være = **æva**, som er forvansket. Jeg tror ogsaa, at **borða** er en urigtig Form. Til þing kan **borða** næppe høre. Der behøves ingen nærmere Bestemmelse af þing, som betyder Møde, Kampmøde, Kamp. Jfr. Hér verðr þröng á þingi, Nj. 1875, c. 59, 51. Jeg foreslaar **auðar** for **ifa** og antager, at **skorða**, som Óhm. S. 69 har, er den rigtige Læsemaade for **borða**. Verbet **fregna** forekommer to Gange i denne Halvstrofe. Paa det første Sted (i den anden Verslinje) har sandsynligvis staaet et andet Verbum, f. Ex. **spyri** el. **heyri**.

Ordfølgen: þegns dóttir skala fregna mig úglaðan. Auðar skorða spyri þat orð. Búumk við þröng á þingi:

Den frie Mands Datter skal ikke høre, at jeg er mismodig.
Kvinden høre det Ord. Jeg er belavet paa Trængsel i Kampen.

Hkr. 476,9-10a.

Þormóðr Kolbrúnarskáld: skyldu eigi skelknir höldar
skálmöld vex nú fálma.

Det negative Adverbium eigi passer her ikke af metriske Grunde, og uagtet det ogsaa staar Ohm. S. 69, Fms. 5, 58 (Fb. 2, 341,15a har æi; Fóstbr. Kbh. 1853, 109,5 ekki), synes det dog ikke at være oprindeligt. For skyldu eigi har formodentlig staaet skyldi-t. Verslinjen skyldit skelknir höldar har det normale Stavelsetal.

Hkr. 478,1-4a.

Þormóðr Kolbrúnarskáld: þér mun ek **enn** unz öðrum
allvaldr náir **skáldum**
nær vættir þú þeira
þingdjarfr um kné hvarfa.

Første Verslinje mangler Stavelserim. Fejlen ligger i Formen **enn**, som maa forandres til **eðr**. Rimene ere **eðr**, **öðr**-. Ordformen **eðr** (maaske oprindelig **ennr**) betyder det samme som **enn**, **endnu**; **end videre**. Denne Form findes Sn. E. 1, 278 (Haustlög 2, 1): **Eðr** of sér er jötna, og Sn. E. 1, 282 (Haustlög 2, 6): þar svá **eðr** í Óðins. I Gisle Surssöns Saga, Kbh. 1849, S. 58 og 165 bør der ogsaa læses **eðr** i Stedet for Haandskriftets **enn**: Drýgjum **eðr** til **dauda** | **dáð** (Gislason, Njála 2, 271,8). For **skáldum** bör skrives **skaldum**, for at a-Lyden kan have den samme Kvantitet i begge Rimstavelser: **vald**-, **skald**-. Angaaende Vokalens Kvantitet bemærker Egilsson (Lex. Poët. 715b under **skáld**), at **skáld** næsten uden Undtagelse udtales af Digterne med kort a. Ifølge Gislason (Aarbøger 1866, S. 257) synes Udtalen **skáld** i Helrim først at forekomme i Skáldhelgarímur 4, 5 (Grönlands historiske Mindesmærker 2, 496: Felli ek niðr, ef fólkít biðr, | fermt af

malti orða | hróðrar sáld um Helga skáld, | Herjans
drykk enn fjorða.

Hkr. 491,24-27b.

Hofgarða-Refr: Dal steypir hjó draupnis
döggfrey banahöggvi
hann rauð járn en annan
árstrauma vann sáran.

Egilsson (Lex. Poët. 94b) finder ikke noget betænkeligt ved dalsteypir. Hans Forklaring lyder saaledes: «Dalsteypir árstrauma pro steypir dals árstrauma, effundens jacula, sagittas, proelior, vir (dalr arcus, et steypir) . . . ; dalar árstraumr, rapidum arcus profluvium, effusa vis sagittarum». Ifølge denne Egilssons Forklaring er dalar árstraumr = Buens Aaström, Pilene, og dalar árstraums steypir Pilenes Udgyder el. Udsender, Manden. At kalde Pilene Buens Aaström forekommer mig mindre heldigt. Steypir kan næppe betyde Udsender, men snarere Nedstyrter, Nedkaster, Forøder. Ved at forandre ét Bogstav, I til g, faar man en fuldkommen passende og mere sædvanlig Kjending. Jeg foreslaar derfor at læse dagsteypir for dalsteypir. Árstrauma dagsteypir = árstrauma dags steypir, Aaströmmelysets Forøder, Guldets Forbruger, Manden. Hermed kan man sammenligne saadanne Benævnelser for Guldet som fjarðar dagr, unnar dagr, Vánar dagr. Vánar dags sløngvir (Aalysets Udsender, Uddeler, Fms. 7, 79) er fuldkommen parallelt med árstrauma dags steypir.

Ordfølgen: Árstrauma dagsteypir hjó Draupnis döggfrey banahöggvi, en vann annan sáran. Hann rauð járn: Aaströmmelysets Forbruger tilføjede Drøpnis Dugs Ejer (Guldets Ejer, Manden) Banehug, men saarede en anden. Han rødfarvede Jærnet.

Hkr. 493, 13-14b.

Bjarni Gullbráarskáld: Fyrr gékktu á stað Stikla
stórverk en óð merki.

Saa vel P. 1, 796 som K. 2, 370 har Læsemaaden stór-
verkr = stórvirk, den der udfører Stordaad, daadkraftig.
Denne Form betragter jeg som den rigtige.

Ordfølgen: Gékkt stórvverkr á Stiklastað fyrr en
merki óð.

Hkr. 515, 6-10a.

Arnórr jarlaskáld: Nú hykk rjóðanda réðu
rógörs þvíat veit görva
þe(y)gi seimbrotar segja
seggjum hneitis eggja.

For réðu har P. 2, 1 reyþo, K. 3, 1 ráða med Varianten
reido efter B. G. H., Óh. 234 reiþu, C. F. 168 reðo, Fms. 6,
21 reiðu, Fb. 3, 262 reidu. — For þe(y)gi har P. þeigi,
K., Óh., C. F., Fms., Fb. þegi.

Egilsson har bragt ovenanførte Halvstrofe i følgende pro-
saiske Orden i Fms. 12, 126: Nú hykk rjóðanda eggjar
rógörs hneitis ráða seggjum; þegi segja seimstafir,
því at (ek) veit gjörfa.

Jeg antager, at reiðu er den rigtige Læsemaade. Reiða
betyder Udstyring, Udrustning. I denne Betydning bruges reiða
Fsk. 5, 15: At skálda reiðu vil ek þik spyrja, | alls þú
þykkisk skil vita. 5, 34: At berserkja reiðu vil ek þik
spyrja, | bergir hræsævar. Formen þegi er ikke = þeygi
(dog ikke), men 3. s. præf. conj. af Verbet þegja, tie, lytte.
Digteren udbeder sig Tilhørernes Opmærksomhed.

Ordfølgen: Nú hykk segja seggjum reiðu rógörs
hneitis eggja rjóðanda, þvíat veit görva. Seimbrotar
þegi: Nu agter jeg at fortælle Mændene om den kampdjærve
Sværd sægge-Rødfarvers Udrustning, thi jeg ved fuldkommen
Besked derom. Guldets Uddelere tie (lytte med Opmærksomhed).

Hkr. 527, 16-19b.

Sighvatr Þórðarson: Gjaltu varhuga veltir
viðr þeim er nú ferr **héðra**
þjófs skal hönd í hófi
haulda kvitt um stytta.

Stavelserne viðr og héðr- danne Halvrim, men ikke Helrim, som Baglinjen fordrer. I Stedet for héðra bör skrives hiðra, som vistnok er den oprindelige Form og ifølge Grimms Lydfremskydningslov i Formen netop svarer til det latinske citra, tildels ogsaa i Betydningen, da citra betyder: paa denne Side af, og hiðra betyder: her, herhen.

Hkr. 527, 24-27b.

Sighvatr Þórðarson: Hætt er þat er allir **heitask**
áðr skal við því ráða
hárir menn er ek heyri
hót skjöldungi at móti.

Ordformen **heitask**, som forstyrrer Stavrimet, er urigtig. Óh. 239, 24b har ætlaz, K. 3, 22 ætlaz, Fms. 5, 130 og 6, 43, Fb. 3, 269 ætla. Jeg tror, at ætlaz (ætlask) er den oprindelige Læsemaade.

Ordfølgen: Hætt's þaz (= þat es) allir hárir menn ætlask at móti skjöldungi, es ek heyri hót. Áðr skal ráða við því: Det er farligt, at alle graahaarede Mænd, hvis Trusler jeg hører, have i Sinde at angribe Kongen. Der maa i Forvejen træffes Foranstaltninger for at forebygge denne Plan.

Den relative Partikel es el. er bruges baade som gen. sg. og gen. pl. af det relative Pronomen og svarer altsaa snart til den latinske Form **cujus**, snart til **quorum**, **quarum**. 1. gen. sg.: Aþalsteinn konvngur gaf Hakoni sverþ þat **er** hiolltin voro af gvlli, C. F. 62, 25. Hefir þú ok leyst mik ok hjú mín frá þeirri skemmd, **er** vér hefðim aldri bót fengit, nema þú hefðir borgit oss, Grett. 46, 17. — 2. gen. pl.: Ek

hefi drepit Joram konvng ok sva þessa hans bræðr, **er** her liggia nu höfvdin (quorum capita jam hic jacent), Stj. 628, 26.

Jeg antager, at es (el. er) her er gen. pl., som styres af hót, Trusler (es ek heyri hót, quorum minas audio).

Hkr. 532, 1.

Þjóðólfr Arnórsson: Sjálfr **var** austr við Elfi.

Ifølge Gislasons heldige Gisning (Njála 2, 298) skal her læses **bar** for **var**. Bar hører til sínar hendr at skríni.

Hkr. 539, 3-4.

Þjóðólfr Arnórsson: Hrauð Ólafs mögr áðan
jöfurr vá sigr hins digra
fregnat slíkt or Sogni
sjau skip konur **hnípnar**.

Da Forrimet skip har kort i-Lyd, maa den samme Lyd ogsaa være kort i Bagrimet. Man maa altsaa skrive hnípnar for hnípna. Hnípinn er vistnok part. præt. af et stærkt Verbum hnípa, hníp, hneip, hnípum, hnípin. Ligesom gripinn, part. præt. af grípa, har kort i-Lyd i Rodstavelsen, saaledes ogsaa hnípin. Möbius, E. Jonsson, Fritznér og Cleasby-Vigfusson skrive rigtig hnípin; B. Halldorsson og Egilsson urigtig hnípin.

Hkr. 539, 25-28 b.

Þjóðólfr Arnórsson: Saurstokkinn bar svíra
snarr Skánunga harri
undr er nema allvalldr Lundar
aldrprúðr **fyrir** haldi.

At halda fyrir skal betyde at holde Stand. Saa vidt jeg ved, forekommer at halda fyrir ellers aldrig i denne Betydning. Jeg er derfor tilbøjelig til at foreslaa fjörvi i Stedet for fyrir. At halda fjörvi, beholde Livet.

Hkr. 555, 7-10b.

Þjóðólfr Arnórsson: Höss arnar rauttu hvassar
hróðigr konungr blóði
imr gat krás **hvar** kómut
klær áðr hingat færir.

Da Digteren Thjodolf næppe kan have brugt **hvar** relativt i Betydningen hvor, maa Læsemaaden hvars (= hvar es, hvor-somhelst), der findes i C. F. 199, være den oprindelige.

Hkr. 557, 11-14b.

Þjóðólfr Arnórsson: Lagði allvaldr Egða
austr á bragning hraustan
grálígt mark en Girkja
götu illa fór stillir.

I Stedet for **götu illa fór** har C. F. 201 gat illa fór (= fór). Denne Læsemaade foretrækker jeg for den anden. Stillir Girkja gat illa för, Grækernes Konge fik slem Medfart, blev ilde tilredt.

Hkr. 560, 12-15a.

Valgarðr af Velli: **Dvaldi** daprt um skilda
drifu þeir er eptir lifðu
ferð en fengin urðu
fögr sprund Danir undan.

I Stedet for **dvaldi** har M. 18 dvolþo, Fms. 6, 176 dvöldu, Fsk. 114 dvöldum. Dvelja bruges, saa vidt jeg ved, ikke som upersonligt Verbum. Derfor foretrækker jeg Fsk.'s Læsemaade dvöldum.

Ordfølgen: Dvöldum daprt um (= of explet.) skilda ferð. Danir, þeir er eptir lifðu, drifu undan; en fögr sprund urðu fengin: Vi tilbageholdt de sørgeligt fraskilte Mennesker. De af Danerne, som beholdt Livet, toge Flugten; men smukke Kvinder bleve gjorte til Fanger.

Den prosaiske Ordfølge i Strofens sidste Halvdel er: Láss

hélt líki drósar. Mart fljóð leið fyr yðr til skeiða.
Fjötrar bitu hörundbjarta fíkula.

Jeg betragter Formen hörundbjarta som acc. sg. f. af hörundbjartr, lyshudet, af lys Hudfarve. Til hörundbjarta maa man tænke sig konu.

Hkr. 615, 18-19a.

Steinn Herdísarson: Þjóð fórsk mörg í móðu
menn druknuðu **sokknir**.

Man maa læse sukknir, for at tilvejebringe Helrim.

Hkr. 621, 5-8a.

Arnórr jarlaskáld: Hafði brjóst né bifðisk
böðsnart konungs hjarta
í hjálmþrimu hilmir
hlítstygggr fyrir sér lítit.

I Stedet for hafði har M. 118, Fms. 6, 418 hafðit, Fb. 3, 395 hafdid. Hafðit er uden Tvivl den rigtige Læsemaade. Det nægtende Suffix hører til lítit.

Ordfølgen: hlítstygggr hilmir hafðit lítit brjóst fyrir sér í hjálmþrimu. Né bifðisk böðsnart hjarta konungs: Den flugtsky Konge havde ikke lidet Mod som Værn for sig i Kampen. Kongens kampsnare Hjærte bævede ikke.

Jeg tror ikke at hlítstygggr kan betyde satis acer, asper, perquam ferox (Egilsson, Lex. Poët. 356b). Stygggr betyder sky, og naar dette Ord er sammensat, saa er det første Sammensætningsled Objekt for stygggr eller betegner det som skyes. Saaledes er flóttstygggr og flugstygggr = skyende Flugten; bilstygggr den der skyer el. vogter sig for at bila, give efter, vige. Det første Sammensætningsled hlít synes at betyde Vigen el. Flugt.

Hkr. 663, 18-21b.

Halldórr skvaldri: Gerðisk heldr við harðan
hermönnum gram berjask

grátt'er gerva neittu
 guðs rétti sér boðnum.

I Stedet for **guðs** bör læses **goðs**, hvilken Form endnu var brugelig i Begyndelsen af det 13de Aarhundrede. M. 160,4b har den oprindelige Form **goþs**.

Jeg har ovenfor omtalt nogle Steder i Hkr., hvor Helrimene ere forstyrrede derved, at Vokalerne i Rimstavelserne ikke have den samme Kvantitet. Det har imidlertid ikke været min Hensigt at anføre alle saadanne Steder, hvor der enten mangler Længdetegn over Vokalen i en Rimstavelse, f. Ex. **iðir** (for **iðir**) 274,26b, **fríðs** (f. **fríðs**) 308,26a, **iðula** (f. **iðula**) 544,8b; eller der staar Længdetegn, hvor det ikke skal staa, f. Ex. **Úlfkell** (f. **Ulfkell**) 232,27b, **tópt** (f. **topt**) 521,23b, **þóptu** (f. **þoptu**) 654,34b, **Úlfr** (f. **Ulfr**) 594,9a.

Nærværende Afhandling var afsluttet, da jeg, den 1ste Februar 1884, modtog Njála, andet Bind, andet Hefte, som indeholder Gislasons Bemærkninger til Kvadene i Njála. Jeg ser, at Gislason i dette Hefte har gjort nogle af de i denne min Afhandling behandlede Steder til Gjenstand for Undersøgelse.
